

Styrande dokument

Biblioteksplan för Oskarshamns kommun 2017-2020

Fastställd av kommunfullmäktige 2017-02-13, § 6

Gäller från och med 2017-02-22

Biblioteksplan

Oskarshamns kommun
2017-2020

Innehåll

1. Oskarshamn kommuns bibliotek.....	3
1.1. Bibliotekets uppdrag	3
1.2. Nulägesanalys.....	4
1.3. Bibliotekets verksamhet och vision.....	5
1.3.1. Folkbibliotek	5
1.3.2. Skolbibliotek	6
1.4. Biblioteksplanens fokusområden och uppföljning.....	7
2. Presentation av fokusområden för 2017-2020	7
2.1. Barn och unga.....	7
2.2. Digital delaktighet	8
2.3. Kulturella mötesplatser	8
2.4. Mångspråk.....	9
2.5. Tillgänglighet	9

1. Oskarshamn kommuns bibliotek

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla”, 2 § bibliotekslagen (BL).

1.1. Bibliotekets uppdrag

Oskarshamn kommuns biblioteksplan syftar till att säkerställa att biblioteksverksamheten i kommunen utformas i enlighet med de lagkrav som styr verksamheten samt enligt lokala visioner och målsättningar. Planen är ett politiskt styrdokument som beskriver hur biblioteksverksamheten i kommunen är utformad samt riktningen för hur den ska utvecklas de närmaste åren utifrån utvalda fokusområden med tillhörande strategier.

Bibliotekslagen (2013:801) och Skollagen (2010:800) är lagar som reglerar bibliotekets verksamhet, liksom även Diskrimineringslagen (2008:567), Minoritetslagen (2009:724) och Jämställdhetslagen (1991:433). Idédokument som UNESCO:s folkbiblioteksmanifest och skolbiblioteksmanifest tillsammans med FN:s barnkonvention genomsyrar även de utformningen av Oskarshamns biblioteksplan.

Oskarshamns kommuns biblioteksverksamhet utformas kommunpolitiskt ytterst utifrån kommunens övergripande vision:

”Oskarshamn - ett internationellt energicentrum och en tillväxtkommun med hög livskvalitet”,

och kommunfullmäktiges kommunövergripande mål:

- God ekonomisk hushållning
- Attraktiv arbetsgivare
- Ökad tillväxt
- Attraktiv kommun med hög livskvalitet

Tillsammans med bildningsförvaltningens vision om ett gott liv innebär det att grunden för all den verksamhet biblioteket har är att bidra till besökarens goda livskvalitet. Genom att erbjuda alla bibliotekets besökare platser och verksamheter runt om i kommunen som berikar bidrar biblioteksverksamheten i Oskarshamn till kommunens mål om att bli en attraktiv plats för både boende och besök vilket i sin tur understödjer det kommunövergripande målet om Oskarshamn som en tillväxtkommun. Biblioteket ska på detta sätt vara en betydelsefull aktör för samhällsutvecklingen i Oskarshamns kommun.

I dokumentet *Strategisk plan för folkhälsa och samhällsskydd i Oskarshamns kommun (2012)* beskrivs utvalda nationella målområden för kommunens arbete med folkhälsa. Delaktighet och inflytande i samhället tillsammans med barn- och ungas uppväxtvillkor är två prioriterade målområden för

Oskarshamns kommun där biblioteksverksamheten med sitt uppdrag kan spela en viktig roll. I den regionala utvecklingsstrategin för Kalmar län 2012-2020 står följande:

"Bibliotek, studieförbund och folkhögskolor har en stor betydelse för att stärka folkhälsan, öka delaktigheten och engagemanget i samhället, höja och utjämna bildnings- och utbildningsnivån samt underlätta ungas etablering i arbetslivet."

Kommunens bibliotek är till för alla men ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska. Dessa områden återkommer i bibliotekets fokusområden för 2017-2020.

"I bibliotekets verksamhet ska särskild uppmärksamhet ägnas åt barn- och ungdomar, personer med funktionsnedsättning och personer med annat modersmål än svenska". 4 §, 5 § och 8 § BL

I dokumentet *"Program för personer med funktionsnedsättning"*, som antogs i kommunfullmäktige 2015-03-09, 26 §, framgår det att Oskarshamns kommun ska sträva efter att alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda inne- och utemiljöer i vår kommun samt att alla ska kunna delta i och tillgodogöra sig kultur- och fritidsaktiviteter.

Förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning ligger till grund för utformningen av bibliotekets verksamhet.

Ur *e-Oskarshamn*, kommunens e-strategi (2008), ges att *informationstekniken skall bidra till att medborgarna får bättre information, service och större tillgänglighet till kommunens tjänster, oavsett tidpunkt och geografi*. Bibliotekets verksamhet utformas för att bidra till den digitala delaktighet som kommunens e-strategi kräver. Digital delaktighet är ett av bibliotekets fokusområden för 2017-2020.

1.2. Nulägesanalys

Oskarshamns kommun visar på en utveckling där befolkningen blir allt äldre. Detta är inte på något vis unikt för kommunen och förklaras till stor del av att den genomsnittliga livslängden under en längre tid har ökat. För att möta detta ställs för kommunens bibliotek ökade krav på tillgänglighet i flera avseende, inte minst i den fysiska utformningen av våra lokaler men också på våra mediers tillgänglighet i form av till exempel litteratur med stor stil och talböcker.

Å andra sidan förväntas antalet barn i åldrar 1-6 år öka i Oskarshamns kommun under de kommande åren. För bibliotekets del motiverar det till ökade satsningar på målgruppen barn och unga.

Oskarshamns kommun har under de senaste åren, precis som många andra svenska kommuner, också mottagit många nyanlända, individer med annat modersmål än svenska. För att möta denna målgrupp erfordras satsningar från bibliotekets sida på litteratur på andra språk men också på språklig tillgänglighet för våra lokaler och verksamhet.

Människor i vår kommun har olika förutsättningar och bakgrunder och består av kvinnor och män som är fördelade över olika åldrar.

Kommunen består av en större tätort och ett antal mindre tätorter med omgivande landsbygd.

1.3 Bibliotekets verksamhet och vision

Oskarshamns kommuns bibliotek ska arbeta för det demokratiska samhällets utveckling, för att främja litteraturens ställning och bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken ska utgöra platser som är öppna och tillgängliga för alla, oavsett individens bakgrund eller förutsättningar och utan krav på motprestation. Platser dit alla kan komma för att kostnadsfritt finna litteratur och information, en stund i avskildhet eller ett tillfälle att möta andra och uppleva saker tillsammans. Verksamheten ska, hela tiden och i allt som görs, präglas av allsidighet och kvalitet. Det ska finnas en strävan efter att verksamheten kontinuerligt utformas efter samhällets behov och användarnas önskemål och att den sprids i hela kommunen.

Vision för Oskarshamns biblioteksverksamhet: Vidgade vyer åt alla!

Med visionen menas att biblioteket ska erbjuda alla möjlighet att utvecklas och inspireras, oavsett förutsättningar, ålder eller bakgrund. Det är därför viktigt att alla grupper i samhället är representerade och känner sig delaktiga i verksamhetens utbud. För att bryta strukturer och ge fler människor möjlighet att nå sin fulla potential ska bibliotekets verksamhet fokusera på de sju diskrimineringsgrunderna - etnisk tillhörighet (etnicitet), religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, kön, könsidentitet och könsuttryck, sexuell läggning och ålder. Biblioteket ska genom att bryta stereotypa mönster ge alla lika förutsättningar utifrån de olika diskrimineringsgrunderna (se faktaruta).

Oskarshamns biblioteksverksamhet består av ett stadsbibliotek beläget i centrala Oskarshamn, folkbiblioteksfilialer i Figeholm och Kristdala, skolbibliotek på Norra skolan, Rödsleskolan och Vallhallaskolan, integrerade folk- och skolbibliotek i Kristineberg och Påskallavik, gymnasiebibliotek i Oscarsgymnasiet och en bokbuss.

1.3.1 Folkbibliotek

"Folkbibliotekets huvuduppgifter är att verka för läskunnighet, information, utbildning och kultur (...) Biblioteket ska stimulera barns läsning, verka för kulturell mångfald och garantera alla medborgares tillgång till all sorts samhällsinformation."

Unescos folkbiblioteksmanifest 1994

Oskarshamns folkbiblioteksverksamhet ska bedrivas på följande platser:

- Stadsbiblioteket i centrala Oskarshamn
- Biblioteksfilialen i Figeholm
- Biblioteksfilialen i Kristdala
- Biblioteksfilialen i Kristineberg
- Biblioteksfilialen i Påskallavik
- Bokbussens hållplatser runt om i kommunen

1.3.2 Skolbibliotek

”Skolbiblioteket spelar en viktig roll för utbildning och kultur, för att främja läs- och skrivkunnigheten och förmågan att söka information”.

Unescos skolbiblioteksmanifest 1999

Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek, enligt 2 kap. 36 § skollagen. Skolinspektionen har vidare förtydligat att skolbibliotekets innehåll ska vara anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Oskarshamns skolbiblioteksverksamhet ska bedrivas på följande platser:

- Skolbibliotek i Figeholm
- Skolbibliotek i Kristdala
- Skolbibliotek i Kristinebergsskolan
- Skolbibliotek i Norra skolan
- Skolbibliotek i Påskallavik
- Skolbibliotek i Rödsleskolan
- Skolbibliotek i Vallhallaskolan
- Bokbussbesök vid skolan i Bockara
- Bokbussbesök vid skolan i Fårbo
- Bokbussbesök vid skolan i Misterhult
- Bokbussbesök vid skolan i Saltvik
- Gymnasiebibliotek i Oscarsgymnasiet

Kommunens skolbiblioteksverksamhet regleras ytterligare i läroplaner för grundskolan och gymnasieskolan samt beskrivs övergripande mål i *Kulturplan för förskola och grundskola i Oskarshamns kommun (2016)*.

1.4 Biblioteksplanens fokusområden och uppföljning

Utifrån nationella och lokala styrdokument, nulägesanalysen samt bibliotekets övergripande vision har för perioden 2017-2020 fem fokusområden identifierats. Dessa fokusområden kommer under samma period att riktas särskild uppmärksamhet.

- Barn och Unga
- Digital delaktighet
- Kulturella mötesplatser
- Mångspråk
- Tillgänglighet

För vart och ett av dessa fokusområden finns i biblioteksplanen en vision och ett uppföljningsbart mål. Bildningsnämnden kommer årligen besluta om uppföljningsbara mål för varje fokusområde. Bildningsnämndens mål och biblioteksverksamhetens aktiviteter kommer finnas tillgängliga på bibliotekets hemsida och i tryckt format på alla bibliotek runt om i kommunen. Uppföljningen av dem kommer kontinuerligt att ske inom ramen för bibliotekets kvalitetsarbete. Utvärdering av biblioteksplanen på en övergripande nivå sker till kommunfullmäktige i slutet av planperioden och inför antagandet av en ny biblioteksplan år 2020.

2. Presentation av fokusområden för 2017-2020

2.1. Barn och unga

Vision för fokusområdet Barn och unga: Ge alla barn sin egen anledning att komma till biblioteket.

Mål för fokusområdet Barn och unga och år 2020: Informera om vikten av högläsning samt presentera bibliotekens aktiviteter på föräldramöten i en ökad utsträckning. Detta i syfte att göra föräldrarna mer medvetna om vad biblioteket kan erbjuda.

Inom detta område arbetar kommunens bibliotek för barn och unga utanför deras skoltid och syftet är att främja barn och ungas språkutveckling och stimulera till läsning. För att uppnå detta ska det erbjudas ett brett utbud av barn- och ungdomslitteratur och ett kvalitativt programutbud av aktiviteter riktade mot barn och unga. Utbudet ska präglas utav mångfald. Lokalerna ska utformas på så vis att barn och unga uppfattar dem som både inbjudande och spännande.

2.2. Digital delaktighet

Vision för fokusområdet Digital delaktighet: Ge alla våra besökare kunskapen och verktygen till digital delaktighet.

Mål för fokusområdet Digital delaktighet och år 2020: Arrangera temaveckor med inriktning digital delaktighet i en ökad utsträckning.

Kommunens bibliotek ska verka för att alla våra användare ska kunna ta del av det digitala samhällets möjligheter och tjänster. För att uppnå detta ska vi arrangera aktiviteter som kan bidra till att utveckla användarnas förtrogenhet för informationsteknik och hur den kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet. Dessutom ska Oskarshamns bibliotek borga för att våra användare erbjuds tillgång till den teknik och de verktyg som samhället kräver för att kunna vara digitalt delaktig.

2.3. Kulturella mötesplatser

Vision för fokusområdet Kulturella mötesplatser: Utgöra inspirerande och välkomnande mötesplatser för alla.

Mål för fokusområdet Kulturella mötesplatser och år 2020: Arrangera evenemang i samarbete med lokala kultur- och samhällsföreningar i en ökad utsträckning. Syftet är att föreningslivet ska få en arena på biblioteket, och att besökarna genom biblioteket ska få chansen att upptäcka kommunens föreningsliv.

Kommunens bibliotek ska erbjuda välkomnande och inspirerande mötesplatser för alla. Mötesplatserna ska med demokratisk grund inspirera till skapande och lärande som stimulerar till nyfikenhet och kreativitet. Mötesplatserna ska bidra till ökad förståelse för andra människor och på så vis motverka fördomar. Biblioteket ska vara en plats där alla människor kan träffas och berikas, alldeles oavsett bakgrund och förutsättningar.

2.4. Mångspråk

Vision för fokusområdet Mångspråk: Vara en länk in i det svenska samhället och främja läsning för personer med andra modersmål än svenska.

Mål för fokusområdet Mångspråk och år 2020: Erbjuder tolk vid våra arrangemang i en ökad utsträckning. Detta i syfte att i högre grad tillgängliggöra evenemangen för besökare som inte har svenska som modersmål.

Kommunens bibliotek ska bidra till etablering av nyanlända och främja läsning för minoritetsgrupper med annat modersmål än svenska. För att kunna lyckas med det måste kommunens bibliotek utgöra tillgängliga och välkomnande platser för alla oavsett språk eller etnisk bakgrund. Kommunens bibliotek ska arbeta tillsammans med kommunens övriga aktörer i etableringsprocessen och rikta en del av vår egen programverksamhet mot just denna målgrupp. Kommunens bibliotek ska erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken, övriga språk och på lättläst svenska.

2.5. Tillgänglighet

Vision för fokusområdet Tillgänglighet: Vår verksamhet ska vara öppen och tillgänglig för alla.

Mål för fokusområdet Tillgänglighet och år 2020: Den fysiska tillgängligheten på alla kommunens bibliotek ska senast 2018 vara genomgångna tillsammans med Rådet för personer med funktionsnedsättning och överenskomna förbättringar från den genomgången ska vara utförda senast 2020.

Kommunens bibliotek ska arbeta för att alla ska ha tillgång till en god biblioteksservice. Därför ska verksamheten utformas så att alla individer kan ta del av den, oberoende av var man bor eller när man har möjlighet att besöka biblioteket. Biblioteksverksamheten ska fortsätta utgöras av ett stadsbibliotek beläget i centrala Oskarshamn, folkbiblioteksfilialer i Figeholm och Kristdala, skolbibliotek på Norra skolan, Rödsleskolan och Vallhallaskolan, integrerade folk- och skolbibliotek i Kristineberg och Påskallavik, gymnasiebibliotek i Oscarsgymnasiet och en bokbuss. Alla platser där kommunens bibliotek bedriver verksamhet ska kännetecknas av fysisk och digital tillgänglighet. Vidare ska bibliotekens tjänster vara tillgängliga för alla oavsett individens ålder, förutsättningar och förmåga att ta del av dem.

Faktaruta diskrimineringsgrunderna

Etnisk tillhörighet (etnicitet) - att bli sämre behandlad på grund av sin hudfärg, sitt etniska eller nationella ursprung eller, i vissa sammanhang, sitt språk eller sitt namn.

Religion eller annan trosuppfattning - att bli sämre behandlad på grund av sin religion eller trosuppfattning.

Funktionsnedsättning - att bli sämre behandlad på grund av varaktiga nedsättningar av sin fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga funktionsförmåga.

Kön - att bli sämre behandlad på grund av sin könstillhörighet. Inkluderar även transsexualism.

Könsidentitet och könsuttryck - att bli sämre behandlad på grund av hur individen uppfattar sitt kön eller hur individen uttrycker eller uppfattas uttrycka sig i relation till kön, dvs hur individen betar sig eller hur individen ser ut kopplat till kön.

Sexuell läggning - att bli sämre behandlad på grund av att individen är homosexuell, bisexuell eller heterosexuell.

Ålder - att bli sämre behandlad på grund av sin ålder, dvs sin uppnådda levnadslängd.